

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Marek Szymanowski (spr.)

Sędziowie: SA Maria Jolanta Kazberuk

SA Barbara Orechwa-Zawadzka

Protokolant: Anna Kuklińska

po rozpoznaniu na rozprawie 2 listopada 2016 r. w B.

sprawy z odwołania (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.

przy udziale zainteresowanych: Ł. B., W. B., K. B. (1), L. B., P. B., H. B., Z. B. oraz J. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

na skutek apelacji (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z 27 kwietnia 2016 r. sygn. akt V U 1030/15

I. oddala apelację;

II. tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję zasądza od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 540 (pięćset czterdzieści) złotych.

Sygn. akt III AUa 819/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzjami z dnia 3 czerwca 2015 r. ustalił podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne z tytułu zatrudnienia w (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w B.:

- 1) J. B. w okresie VIII 2011r. – IX 2011r. (decyzja nr (...)),
- 2) K. B. (1) w okresie IV 2012r. – I 2014r. (decyzja nr (...)),
- 3) Z. B. w okresie V 2011r. – IV 2013r., VI 2013r. – I 2014r. (decyzja nr (...)),
- 4) W. B. w okresie VI 2012 – X 2012r., II 2013r. – I 2014r., (decyzja nr (...)),
- 5) Ł. B. w okresie IX 2012r. – X 2012r. (decyzja nr (...)),

6) H. B. w okresie III 2011r. – XI 2011r., I 2012r. – IX 2013r., XII 2013r. – I 2014r. (decyzja nr (...)),

7) P. B. w okresie VI 2012r. – XI 2012r., I 2013r. – I 2014r. (decyzja nr (...)),

8) L. B. w okresie V 2011r. – IX 2011r., XI 2011r. – IV 2013r., VII 2013r. – I 2014r. (decyzja nr (...)).

W uzasadnieniach wydanych decyzji organ rentowy wskazał, że na skutek kontroli przeprowadzonej u pracodawcy ustalono, że płatnik w okresie objętym kontrolą ustalając podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne dla pracowników delegowanych do pracy w Niemczech nie uwzględnił w niej tzw. świadczeń dodatkowych, czyli ryczałtów pieniężnych na zakwaterowanie i wyżywienie. Ryczałty na zakwaterowanie i wyżywienie nie zostały ponadto wymienione w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. nr 161, poz. 1106 ze zm.) jako podstawy niestanowiące podstawy wymiaru składek.

Odwołania od powyższych decyzji złożyła (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B., którym zarzuciła:

I. wadliwość formalnoprawną polegającą na naruszeniu art. 6, art. 7, art. 77 § 1, art. 80 i art. 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. – Kodeks postępowania administracyjnego w zw. z art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez wydanie zaskarżonej decyzji:

- z naruszeniem przepisu art. 18 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 9, art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w powiązaniu z przepisem art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych;

- bez uprzedniego wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego, w szczególności w okolicznościach odstąpienia od ustalania rzeczywistego charakteru (natury) spornych świadczeń w kontekście możliwości uznania tych świadczeń za przychód, o którym mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a tym samym za przychód, do którego jest odwołanie w przepisie art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;

- bez zachowania normatywnego wzorca w zakresie uzasadnienia prawnego i faktycznego, w szczególności poprzez brak wskazania tych elementów stanu faktycznego, z których organ wywiódł, że sporne świadczenia spełniają warunki zaliczalności ich do przychodów, o których mowa z art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a tym samym bez wskazania zasadności uznania tych świadczeń za przychód, do którego jest odwołanie w przepisie art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

II. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) przepisu art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie będące następstwem wadliwej wykładni przepisu art. 18 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skutkującej uznaniem, że sporne świadczenia są przychodem, o którym mowa w powołanym przepisie art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,

b) przepisu art. 79 ust. 1 w zw. z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych poprzez jego zastosowanie przy uznaniu, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi wartość spornych świadczeń, co było następstwem wadliwej wykładni przepisu art. 18 ust. 1 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, skutkującej przyjęciem przez organ, że sporne świadczenia są przychodem, o którym mowa w powołanym przepisie art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych,

c) przepisu art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych poprzez jego wadliwą wykładnię i niewłaściwe zastosowanie w odniesieniu do wartości spornych świadczeń, co skutkowało uznaniem, że wartość tych świadczeń jest przychodem, o którym mowa w przepisie art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Mając powyższe na względzie płatnik składek, wniósł o zmianę zaskarżonych decyzji w całości i rozstrzygnięcie sprawy poprzez orzeczenie, że wartość świadczeń w postaci ryczałtu na zakwaterowanie i wyżywienie ujętych w listach płac dotyczących pracowników: J. B., K. B. (1), Z. B., W. B., Ł. B., H. B., P. B., L. B. nie podlega uwzględnieniu w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne.

W uzasadnieniu płatnik wskazał, że wyniki przeprowadzonej przez organ rentowy kontroli nie znajdują odzwierciedlenia w stanie faktycznym sprawy, bowiem sporne świadczenia nie są objęte treścią przepisu art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Podkreślił, że sporne świadczenia nie stanowiły dla pracowników przysporzenia majątkowego, które spełniałoby ustawowe przesłanki warunkujące możliwość uznania ich za przychód. Spółka nabywała usługę noclegową w miejscu jego oddelegowania pracownika, a następnie na polskim pasku płacowym dotyczącym miesiąca, za który na niemieckim pasku został wykazany ryczałt, dokonywała potrącenia części opłaty za nocleg ponoszonej przez pracownika. Oznacza to, że pracownicy otrzymywali świadczenie niepieniężne. Ryczałt był formą zaliczki na pokrycie kosztów zakwaterowania. Dodał, że spółka organizując zakwaterowanie pracownikom działała w ich interesie, gdyż bez znajomości języka i warunków lokalnych nie byłiby sami w stanie znaleźć sobie zakwaterowanie blisko miejsca pracy. Odwołująca Spółka podkreśliła, że po stronie pracowników nie miało miejsce realne przysporzenie finansowe.

Sąd pierwszej instancji postanowieniami z dnia 9 października 2015 r. połączył sprawy z powyższych odwołań do wspólnego rozpoznania i dalej prowadził sprawę pod sygnaturą V U 1030/15.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2016 r. Sąd Okręgowy w Białymstoku w punkcie I oddalił odwołania, w punkcie II zasądził od (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w B. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. kwotę 60 tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, w punkcie III nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa na rzecz M. S. kuratora dla nieznanego z miejsca pobytu K. B. (1) kwotę 60 złotych tytułem wynagrodzenia.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że Spółka Akcyjna (...) z siedzibą w B. prowadzi działalność gospodarczą polegającą na budowie i sprzedaży domów. W jej ramach świadczy roboty w postaci: wznoszenia budynków, wykonania instalacji elektrycznych, wykonania instalacji wodno-kanalizacyjnych, tynkowania, zakładania stolarki budowlanej, malowania i szklenia, wykonywania konstrukcji i pokryć dachów. Usługi swe realizuje zarówno w kraju, jak i za granicą. Spółka posiada oddział przedsiębiorstwa w B..

W okresach wskazanych w decyzjach ubezpieczeni objęcie postępowaniem w niniejszej sprawie: J. B., K. B. (1), Z. B., W. B., Ł. B., H. B., P. B., L. B. jako pracownicy świadczyli pracę na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w B. na terenie Niemiec. Byli zatrudnieni przy montażu budynków mieszkalnych i przy ich wykańczaniu. Z uwagi, iż pobyt żadnego z pracowników nie trwał dłużej niż 24 miesiące, zgodnie z art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE z 30 kwietnia 2004 r.) każdy z nich wykonujący działalność jako pracownik najemny w Państwie Członkowskim w imieniu pracodawcy, nadal podlegał ustawodawstwu pierwszego Państwa Członkowskiego – Polski. Żaden z nich nie podlegał także regulacjom niemieckim odnoszącym się do opodatkowania uzyskiwanych płac, uposażeń i wynagrodzeń (art. 15 umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec w sprawie unikania podwójnego opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i od majątku podpisanej w B. dnia 14 maja 2003 roku -Dz. U. 2005.12.90).

Do 6 stycznia 2012 roku obowiązywał w spółce (...) regulamin wynagradzania, który w § 19 stanowił, że pracownikowi skierowanemu do pracy za granicą przysługiwało bezpłatne zakwaterowanie, a w przypadku jego niezapewnienia ryczałt na pokrycie kosztów zakwaterowania w wysokości określonej w obowiązujących przepisach. Od 7 stycznia 2012 roku na mocy nowego regulaminu pracodawca mógł przyznać pracownikowi świadczenie dodatkowe związane z podjęciem pracy w kraju oddelegowania w postaci bezpłatnego zakwaterowania albo ryczałtu pieniężnego na zakwaterowanie i wyżywienie, co najmniej w wysokości określonej w przepisach obowiązujących w kraju zatrudnienia lub pomocy w organizacji zakwaterowania, a także ewentualnie zaliczkowego opłacania zakwaterowania w imieniu pracownika (§ 21).

Sąd wskazał, że spór w niniejszej sprawie sprowadzał się do ustalenia, w jaki sposób były ponoszone koszty zakwaterowania pracowników na terenie Niemiec i czy winny one być uwzględnione w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne oraz ubezpieczenie zdrowotne.

Sąd Okręgowy zauważył, że odnośnie sposobu finansowania kosztów zakwaterowania należy przyjąć istnienie kilku systemów regulujących wzajemne rozliczenia pracodawcy i pracowników z tego tytułu. Możliwe jest bowiem m.in.: poniesienie stosownych kosztów przez samego pracownika z obowiązkiem ich zwrotu przez pracodawcę, wypłacanie określonej kwoty, z której należności za zakwaterowanie mają być poniesione, pozostawiając pracownikowi swobodę w wyborze miejsca zakwaterowania (tzw. ryczałt) oraz poniesienie kosztów bezpośrednio przez pracodawcę przy jednoczesnym narzuceniu miejsca zakwaterowania. O przyjęciu konkretnego z nich każdorazowo decyduje pracodawca.

Odnosząc się do zeznań: świadków K. B. (2), R. K. (1), D. Ł. i W. J. oraz przesłuchanych w charakterze strony J. G. oraz G. S. Sąd pierwszej instancji określił, że kwota przeznaczona na zakwaterowanie była wypłacana jedynie kierownikom budowy. Pozostali pracownicy nie otrzymywali żadnej kwoty, która to była jedynie wyliczana na pasku wynagrodzeń. Sąd szczegółowo zrelacjonował zeznania i ww. osób i wskazał na ich podstawie, że ryczałt na zakwaterowanie pracowników i ich wyżywienie wynikał z regulaminu i był rozliczany faktycznymi kosztami noclegu. To spółka organizowała miejsca noclegów, a konkretnie czynił to kierownik budowy. Ona też za nie płaćła. Na swój rachunek pracownik nic nie otrzymywał. Okoliczność, że kwota ryczałtu za zakwaterowanie była ujawniona na pasku wynagrodzeń wynikała jedynie z powinności spełnienia wymogów kontrolnych. Spółka wykazywała potrącenie kosztów tego noclegu, dzięki czemu nie było żadnych nieprawidłowości. Miało to to służyć wykazaniu, że pracownik nie był obciążony żadnymi kosztami zakwaterowania. Faktycznie jednak nie było wypłat ryczałtu pracownikowi. Rzeczywisty koszt związany z zakwaterowaniem ponosiła spółka. Sposób dokumentowania, przyznawania tego zakwaterowania nie zmieniał się.

Sąd dał wiarę wyjaśnieniom członków zarządu oraz przesłuchanym w sprawie świadkom K. B. (2) i R. K. (1) w zakresie, w jakim wskazali na brak wypłaty pracownikom jakiegokolwiek kwoty tytułem zakwaterowania. Podkreślił, że twierdzenia wskazanych wyżej osób wzajemnie się uzupełniają, są logiczne i konkretne. Koszty zakwaterowania pracowników były ponoszone bezpośrednio przez spółkę, która za pośrednictwem kierownika budowy organizowała pracownikom miejsce noclegowe na czas wykonania pracy poza terytorium kraju. Poniesienie tych kosztów było koniecznością i wynikało z obowiązującego w spółce regulaminu, inaczej bowiem pracownik byłby zmuszony płaćć za zakwaterowanie we własnym zakresie, co uszczuplałoby jego uposażenie. Decyzja o takim sposobie pokrywania kosztów podyktowana była również szczególnym charakterem działalności spółki. Wobec krótkiego terminu od informacji o planowanej zagranicznej inwestycji do wyjazdu, pracownicy nie mogli faktycznie dokonać rezerwacji noclegu, która odpowiadałaby zarówno warunkom finansowym, jak i ekonomicznym. Żadne kwoty z tytułu zakwaterowania nie były ani wypłacane pracownikom, ani potrącane z ich wynagrodzenia. Jedynie w stosunku do kierowników budowy spółka przekazywała mu określoną kwotę, z której ten musiał pokryć koszty swojego zakwaterowania.

Sąd podkreślił, że zeznania świadków pracowników organu rentowego D. Ł. oraz W. J., umożliwiły ustalenie okoliczności przeprowadzonej kontroli. Jak wskazali świadkowie, ujawnienie na pasku wynagrodzeń kwoty tytułem kosztów zatrudnienia stwarzało domniemanie jej wypłacenia pracownikowi, co przełożyło się na zakres wydanej decyzji.

Odnosząc się do samej istoty świadczenia w postaci zakwaterowania pracownika za granicą, Sąd Okręgowy wywiódł, że zakwaterowanie takie stanowi świadczenie w naturze, którego wartość pieniężna jest przychodem danego pracownika ze stosunku pracy. Odwołując się do orzecznictwa sądów administracyjnych Sąd wskazał, że dla przypisania danemu świadczeniu charakteru przychodu w rozumieniu ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a tym samym stanowiącym podstawę naliczenia składek na ubezpieczenie społeczne istotne jest, że powoduje ono określony "ubytek" w majątku pracodawcy lub też dokonane zostało kosztem majątku pracodawcy. Jednocześnie powiększa on o taką samą kwotę majątek pracownika, wobec czego jest konkretnym dla takiego pracownika przysporzeniem. Skoro

bowiem w innej sytuacji pracownicy musieliby sami pokryć owe koszty, te stanowią dla nich konkretne przysporzenie, kwalifikowane jako nieodpłatne świadczenie, stanowiące przychód ze stosunku pracy. Nie ma przy tym znaczenia brak rzeczywistej wartości majątkowej znajdującej się w posiadaniu pracownika, powiększającej jego majątek.

Stosownie do treści art. 21 ustawy systemowej, określenie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek oraz wyłączeń z tej podstawy niektórych rodzajów przychodów pozostawiono ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego do uregulowania w drodze rozporządzenia. Na podstawie tej delegacji Minister Pracy i Polityki Socjalnej wydał w dniu 18 grudnia 1998 r. rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Z § 2 pkt 16 tego aktu wynika, że podstawy wymiaru składek nie stanowi przychód stanowiący część wynagrodzenia pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców, odpowiadający równowartości diety z tytułu podróży służbowej przysługującej poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób stanowiący podstawę wymiaru składek nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Sąd zauważył przy tym, że pracownik zatrudniony za granicą u polskiego pracodawcy nie odbywa podróży służbowej i nie przysługują mu należności z tym związane. Jego sytuacja faktyczna wykazuje podobieństwo do przebywania w takiej podróży, co generuje wyższe niż zwykle wydatki na utrzymanie (w tym na wyżywienie i noclegi). Biorąc to pod uwagę, ustawodawca zdecydował się zastosować w tym przypadku ulgę w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne, zbliżoną do ulgi uzyskiwanej przez pracownika przebywającego w podróży służbowej, przez wyłączenie z podstawy ich wymiaru części wynagrodzenia stanowiącej równowartość diety, nie przewidując jednak żadnych dalszych wyłączeń w przypadku takiego zatrudnienia. Oznacza to, że wykluczone jest dalsze wyłączenie z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne tych pracowników świadczeń finansowanych przez pracodawcę, a dotyczących kosztów zakwaterowania. Ponadto Sąd zaznaczył, że § 2 w/ w rozporządzenia zawiera własny katalog przychodów wyłączonych z podstawy wymiaru składek. Katalog ten w wielu punktach jest tożsamy z włączeniami świadczeń wolnymi od podatku dochodowego wymienionymi w art. 21 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, jednakże treść tego przepisu nie zmienia definicji przychodu, a tworzy jedynie katalog wyłączeń na potrzeby obliczania podatku dochodowego od osób fizycznych i nie ma żadnego prawnego przełożenia na określenie "przychodu" w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy systemowej stanowiącego, zgodnie z art. 18 tej ustawy, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. W art. 21 ust. 1 pkt 19 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, określono natomiast jako wolną od podatku dochodowego wartość świadczeń ponoszonych przez pracodawcę z tytułu zakwaterowania pracowników w hotelach pracowniczych i w kwaterach prywatnych wynajmowanych na cele zbiorowego zakwaterowania, do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 500 złotych. Zwolnienie to nie ma jednak wpływu na ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. W przepisach dotyczących ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego brak jest sformułowania odpowiadającego treści przepisu art. 21 ust. 1 pkt 19 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Przychody, które nie wchodzą do podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, zostały enumeratywnie wymienione w art. 18 ust. 2 ustawy systemowej oraz § 2 rozporządzenia, a wśród nich brak jest przychodu stanowiącego przedmiot sporu.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, ustalony stan faktyczny sprawy nie pozostawia jakichkolwiek wątpliwości, iż ponoszone przez odwołującą spółkę jako pracodawcę koszty zakwaterowania pracowników podczas świadczenia przez nich pracy na terenie Niemiec, stanowiły ich przysporzenie. Mimo, iż pracownicy nie otrzymywali do ręki żadnych kwot tytułem zapewnionego noclegu, faktycznie korzystali oni ze świadczenia niepieniężnego, jakim było zapewnienie zakwaterowania. Poniesione przez pracodawcę koszty najmu mieszkań stanowiły rzeczywiste uszczuplenie jego majątku, które nie nastąpiłoby, gdyby nie konieczność wyjazdów pozostająca bezpośrednią konsekwencją działalności gospodarczej spółki (...). Tym samym wartość pieniężna przeznaczona na zakwaterowanie pracownika za granicą jako koszt pracodawcy jest przychodem danego pracownika ze stosunku pracy, uwzględnianym w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 ustawy systemowej, obowiązek obliczania, potrącania z dochodów ubezpieczonych, rozliczania oraz opłacania należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy, według zasad wynikających z przepisów ustawy,

spoczywa na płatniku składek. W stosunku do pracowników płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy systemowej). Wynika z tego, że powinnością odwołującej się Spółki było obliczenie, potrącenie, rozliczenie i opłacenie składek należnych od wszystkich przychodów zainteresowanych, w tym od wartości udzielonych im świadczeń w naturze w postaci kosztów zakwaterowania za granicą.

Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu, iż w trakcie postępowania kontrolnego organ rentowy nie weryfikował wysokości kosztów ponoszonych przez płatnika tytułem zapewnienia zainteresowanym zakwaterowania na terenie Niemiec i że kwestia ta nie była przedmiotem zainteresowania organu rentowego. Organ rentowy ustalił wysokość wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotnego poszczególnych zainteresowanych w miesiącach wskazanych w decyzjach tylko i wyłącznie na podstawie tego, co wskazywała spółka (...). To spółka wskazała poniesione koszty związane z zakwaterowaniem. Takie kwoty zostały zadeklarowane niemieckim organom podatkowym jako kwoty poniesionych kosztów zakwaterowania.

W sytuacji, gdy brak jest podstaw do zakwestionowania jakiegoś faktu, organ rentowy przyjmuje za prawdziwe dane wskazywane przez podmiot kontrolowany. Tak też było w tym przypadku. Organ rentowy przyjął za prawdziwe (wiarygodne) kwoty zakwaterowania wskazywane przez spółkę (...). Dlatego też nie przeprowadzał w tym zakresie weryfikacji. Gdyby uznał, że Spółka wskazując wartości kwot, przedstawiła niewiarygodne dane – z pewnością w tym zakresie byłoby przeprowadzone stosowne dochodzenie przez organ rentowy.

Sąd dostrzegł, że w toku (...) spółka (...) nie podważyła prawidłowości naliczonych składek pod względem matematycznym. Natomiast składki zostały naliczone przez organ rentowy właśnie na podstawie kwot wykazywanych przez spółkę jako kwoty faktycznie poniesionych kosztów noclegów. Poza tym, w ocenie Sądu, z materiału dowodowego wynika, że wykazywane tzw. ryczałty za noclegi odpowiadały w 100% poniesionym kosztom noclegów, o czym świadczą zeznania G. S..

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy uznał za prawidłowe stanowisko organu rentowego uwzględniające przy ustalaniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne kwoty przeznaczonej na zakwaterowanie pracowników spółki (...) podczas pobytu na terytorium Niemiec i na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołania.

Na mocy § 1 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 listopada 2013 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej w zw. z § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w zw. z art. 98 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. 2015, poz. 2015) Sąd przyznał M. S., kuratorowi ustanowionemu w sprawie dla nieznanego z miejsca pobytu zainteresowanego K. B. (1), wynagrodzenie w kwocie 60 złotych.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, w tym w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach zastępstwa procesowego zgodnie z § 11 ust. 2 w zw. z § 2 pkt 2 oraz § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 stycznia 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tj. Dz.U. z 2013, poz. 490). Sąd podzielił stanowisko wyrażone w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2012 r., w sprawie I UZ 17/12 (OSNP 2013/11-12/141), zgodnie z którym wydanie przez organ rentowy wielu decyzji dotyczących wysokości podstawy składek na ubezpieczenie społeczne osobno do każdego ubezpieczonego (pracownika tego samego pracodawcy) nie powinno przekładać się na zwielokrotnienie kosztów zastępstwa procesowego stron.

Apelacje od powyższego wyroku wniósł płatnik składek – (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w B. zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

- naruszenie art. 321 §1 w zw. z art. 477⁹ i 477¹⁴ k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez wyrokowanie co do przedmiotu, który nie był objęty treścią zaskarżanych decyzji (podstawa prawna i stanem faktycznym przyjętymi przez organ rentowy), wobec wydania zaskarżonego orzeczenia w oparciu o podstawę faktyczną inną, niż przyjęta przez organ rentowy na potrzeby wydania zaskarżonych decyzji, tj. poprzez uwzględnienie okoliczności ponoszenia przez płatnika kosztów zapewnienia zakwaterowania zainteresowanym na terenie Niemiec, nie będącej uzasadnieniem faktycznym zaskarżanych decyzji (przedmiotem sporu między płatnikiem, a organem rentowym e), a tym samym nie mogącej być przedmiotem sporu sądowego i wyrokowania przy jej uwzględnieniu, jak uczynił to Sąd Okręgowy.

Wskazując na powyższy zarzut apelująca Spółka wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

Kierując się względami ostrożności procesowej, na okoliczność uznania przez Sąd Apelacyjny, że zarzut naruszenia przepisu art. 321 §1 w zw. z art. 477⁹ i 477¹⁴ k.p.c. nie znajduje uzasadnienia, skarżąca zarzuciła:

1) naruszenie przepisu art. 328§2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia zaskarżanego wyroku z pominięciem ustawowego wzorca zapisanego w powołanym przepisie, tj. wobec nie wskazania podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, w tym dowodów, na których oparł się Sąd Okręgowy i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, a także wobec braku pełnego wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, co uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania zaskarżanego orzeczenia, a tym samym uniemożliwia dokonania skutecznej kontroli instancyjnej,

2) naruszenie przepisu art. 233 §1 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, skutkujący dowolną jego oceną, co z kolei spowodowało sprzeczność pomiędzy istotnymi dla rozstrzygnięcia sprawy ustaleniami Sądu, a rzeczywistą treścią zgromadzonego materiału dowodowego, wskutek:

a) pominięcia zeznań K. B. (2) i R. K. (2) oraz wyjaśnień

G. S. i J. G. zgodnie, z którymi zapewnienie zainteresowanym zakwaterowania na terenie Niemiec na koszt płatnika w okresie niezbędnym dla prawidłowego wykonywania przez zainteresowanych obowiązków służbowych, następowało w okolicznościach wyłączających możliwość uznania, że wartość tego świadczenia stanowiła dla zainteresowanych przychód, o którym mowa w powołanym przepisie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych,

b) pominięcia rzeczywistej treści wyjaśnień złożonych przez G. S.

(członka zarządu słuchanego za płatnika), zgodnie z którymi pomiędzy kwotami tzw. ryczałtu na zakwaterowanie i wyżywienie ujmowanymi na niemieckich listach płac, a rzeczywistymi wartościami świadczenia w postaci zapewnienia zainteresowanym przez płatnika (na koszt płatnika) zakwaterowania na terenie Niemiec były różnice, co wynikało z faktu, że kwoty tzw. ryczałtu na zakwaterowanie i wyżywienie ujmowane przez płatnika na niemieckich listach płac zainteresowanych wynikały z wewnętrznych regulacji obowiązujących u płatnika, mających podstawę w obowiązujących u płatnika regulaminach wynagrodzenia, a nie były ustalane w oparciu o rzeczywiste koszty ponoszone przez płatnika tytułem zapewnienia zakwaterowania zainteresowanym w okresie świadczenia przez zainteresowanych pracy na terenie Niemiec, tj. przyjęcie na potrzeby wydanego rozstrzygnięcia stanu faktycznego ustalonego w sposób sprzeczny z treści wyjaśnień G. S. złożonych do protokołu w dniu 24 listopada 2015r. (w sprawie V U 939/15), w dniu 26 listopada 2015r. (w sprawie V U 946/15), z których dowód został dopuszczony w niniejszej sprawie, oraz do protokołu z posiedzenia w dniu 9 grudnia 2015r.,

c) przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że wartość świadczenia w postaci zapewnienia

zakwaterowania poszczególnym zainteresowanym na koszt płatnika była równa kwotom tzw. ryczałtu na zakwaterowanie i wyżywienie ujmowanym przez płatnika na niemieckich listach płac zainteresowanych, w okolicznościach, w jakich w zgromadzonym materiale dowodowym brak jest dowodów w oparciu, o które Sąd Okręgowy mógłby wyprowadzić taki wniosek i jednocześnie znajdują się dowody z których jednoznacznie wynika, że pomiędzy wartościami świadczenia w postaci zapewnienia zakwaterowania poszczególnym zainteresowanym na koszt płatnika (ustalonych z uwzględnieniem dokumentów księgowych wystawianych z tego tytułu na płatnika przez podmioty dostarczające usługę zakwaterowania), a kwotami tzw. ryczałtu na zakwaterowanie i wyżywienie ujmowanymi przez płatnika na niemieckich listach płac zainteresowanych za poszczególne okresy rozliczeniowe (miesiące kalendarzowe) były istotne różnice, tj. w rezultacie przyjęcia przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego ustalonego bez dostatecznej podstawy i niezajdującego potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, przy jednoczesnym pominięciu dowodów złożonych przez płatnika w wykonaniu zobowiązania nałożonego na niego przez Sąd w dniu 24 lutego 2016r.;

d) przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że płatnik w toku procesu nie podważył, pod

względem matematycznym prawidłowości ustalonych przez organ rentowy w zaskarżonych decyzjach dotyczących poszczególnych zainteresowanych podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne, w okolicznościach, w jakich w zgromadzonym materiale znajdują się wyliczenia sporządzone przez płatnika w wykonaniu zobowiązania z dnia 24 lutego 2016r. oraz wyjaśnienia co do metodologii dokonanych przez płatnika wyliczeń, których odniesienie do wyliczeń zawartych przez organ rentowy w zaskarżanych decyzjach prowadzi do oczywistego wniosku co matematycznej nieprawidłowości wyliczeń dokonanych przez organ rentowy, będącej rezultatem przyjęcia przez organ rentowy wadliwych kursów waluty, a także wartości przyjętych przez organ w poszczególnych okresach rozliczeniowych (miesiącach kalendarzowych) i przypisanych w tych okresach zainteresowanym świadczeń w postaci zapewnienia zakwaterowania na koszt płatnika, tj. w rezultacie dokonania przez Sąd Okręgowy dowolnej oceny materiału dowodowego i wyprowadzenia z niej wniosków z przekroczeniem granic logicznego rozumowania,

e) przyjęcia przez Sąd Okręgowy, że w toku postępowania kontrolnego płatnik

wskazywał, że kwoty tzw. ryczałtu na zakwaterowanie i wyżywienie ujmowane przez płatnika na niemieckich listach płac zainteresowanych były odzwierciedleniem wartości świadczenia w postaci zapewnienia zakwaterowania poszczególnym zainteresowanym na koszt płatnika ustalonej z uwzględnieniem dokumentów księgowych wystawianych z tego tytułu na płatnika przez podmioty dostarczające usługę zakwaterowania, tj. w rezultacie dokonania przez Sąd Okręgowy dowolnej, wykraczającej poza ramy wyznaczone zasadą swobodnej oceny dowodów, a tym w szczególności materiału dowodowego zgromadzonego w ramach postępowania kontrolnego i wyprowadzenia z niego wniosków z przekroczeniem granic logicznego rozumowania,

3) naruszenie przepisu art. 236 k.p.c. w zw. z art. 217 i art. 227 k.p.c. mające istotny wpływ

na wynik sprawy poprzez pominięcie wniosków dowodowych zgłoszonych przez płatnika w odwołaniach, tj. wniosku o dopuszczenie dowodu z treści opinii prywatnej sporządzonej w dniu 24 czerwca 2015r. (załączonej do odwołań) i wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i prawa podatkowego, bez wypowiedzenia się przez Sąd Okręgowy co do zgłoszonych dowodów;

4) naruszenie prawa materialnego:

a) przepisu art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie

ubezpieczeń społecznych będące następstwem wadliwej wykładni przepisu art. 18 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 4 pkt 9 powołanej ustawy, skutkującej uznaniem, że wartość świadczenia polegającego na zapewnieniu zainteresowanym przez płatnika zakwaterowania na terenie Niemiec na koszt płatnika w okresie świadczenia pracy na rzecz płatnika, niezbędnego dla prawidłowego wykonania przez zainteresowanych przyjętych umową o pracę

obowiązków służbowych stanowi dla zainteresowanych przychód ze stosunku zatrudnienia, o którym mowa w powołanym przepisie art. 18 ust. 1 Ustawy SUS;

b) przepisu art. 79 ust. 1 w związku z art. 81 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia

2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych wobec uznania, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi wartość świadczenia w postaci zapewnienia zainteresowanym zakwaterowania na terenie Niemiec na koszt płatnika w okresie świadczenia pracy na rzecz płatnika, niezbędnego dla prawidłowego wykonania przez zainteresowanych przyjętych umową o pracę obowiązków służbowych, co było następstwem wadliwej wykładni przepisu art. 18 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 4 pkt 9 Ustawy SUS, skutkującej przyjęciem przez Sąd, że wartość świadczenia polegającego na zapewnieniu zainteresowanym przez płatnika zakwaterowania na terenie Niemiec na koszt płatnika w okresie świadczenia pracy na rzecz płatnika stanowi przychód, o którym mowa w powołanym przepisie art. 18 ust. 1 Ustawy SUS.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o: zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie, że kwoty tzw. ryczałtu na zakwaterowanie i wyżywienie ujmowane na niemieckich listach płac poszczególnych zainteresowanych nie podlegają uwzględnieniu w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne oraz zasądzenie od organu rentowego u na rzecz płatnika zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje wg norm przepisanych. Jak wniosek alternatywny apelacja wnosiła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie, że poniesione przez płatnika rzeczywiste koszty zapewnienia zainteresowanym zakwaterowania na terenie Niemiec nie podlegają uwzględnieniu w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne o zasądzenie od organu rentowego u na rzecz płatnika się zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje wg norm przepisanych. Wreszcie jako wniosek ewentualny apelacja wnosiła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania apelacyjnego.

W odpowiedzi na apelację organ rentowy wniósł o jej oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W dalszych złożonych pismach zarówno odwołujący się płatnik jak organ rentowy podtrzymali swoje stanowiska w sprawie

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacje nie są zasadne.

Rozważania w sprawie wypada rozpocząć od zarzutów dotyczących naruszenia przepisów wprawa procesowego, bowiem właściwe zastosowanie przepisów prawa materialnego możliwe jest jedynie w odniesieniu do poczynionych niewadliwe, a zatem zgodnie z przepisami prawa procesowego ustaleń faktycznych (por. w tym zakresie m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2004 r. IV CK 208/03 LEX nr 182074; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2009 r. IV CSK 407/08 LEX nr 511007). Trudno jest podzielić podniesiony zarzut obrazy art. 321§1 k.p.c. w zw. z art. 477⁹ i 477¹⁴ k.p.c. poprzez wydanie zaskarżonego orzeczenia w oparciu o podstawę faktyczną inną, niż przyjęta przez organ rentowy na potrzeby wydania zaskarżonych decyzji, tj. poprzez uwzględnienie okoliczności ponoszenia przez płatnika kosztów zapewnienia zakwaterowania zainteresowanym na terenie Niemiec, nie będącej uzasadnieniem faktycznym zaskarżonych decyzji. Zaproponowana w tym zarzucie wykładnia art. 321 §1 k.p.c. nie jest trafna, a jej przyjęcie w zasadzie uniemożliwiłoby sądowi orzekającemu w sprawach z odwołania od decyzji dokonywanie jakichkolwiek własnych ustaleń faktycznych, niezbędnych do rozstrzygnięcia o prawidłowości decyzji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego prawidłowe rozumienie art. 321 §1 k.p.c. w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych polega na orzekaniu przez ten Sąd w zakresie, w jakim wyznacza to przede wszystkim przedmiot zaskarżonej decyzji (por. w tym zakresie postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r. II UZ 52/99 OSNP 2000/15/601). Nadto w dominującym orzecznictwie przyjmuje się nawet, iż sąd orzekający w sprawach z zakresu ubezpieczeń jest zobowiązany w przypadku spraw o prawa do świadczeń do kontroli wszystkich przesłanek nabycia tego świadczenia,

choćby nawet organ rentowy ich nie kwestionował (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2008 r. II UK 104/08 LEX nr 658183; wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 25 stycznia 2002 r., II UKN 788/00, OSNP 2003 nr 23, poz. 575; 7 lutego 2002 r., II UKN 42/01, OSNP 2003 nr 22, poz. 551; 23 listopada 2004 r., I UK 15/04, OSNP 2005 nr 11, poz. 161; czy 7 marca 2006 r., I UK 195/05, OSNP 2007 nr 3 - 4, poz. 55). Odnosząc powyższe do sprawy niniejszej trzeba stwierdzić, iż przedmiotem zaskarżonych decyzji było ustalenie podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe) oraz ubezpieczenie zdrowotne, co oznacza, iż zakresem orzekania Sądu I instancji w tej sprawie było ustalenie przychodu pracowników uzyskanego odwołującego się płatnika w poszczególnych miesiącach – który stanowi podstawę wymiaru tych składek. Bez znaczenia przy tym jest w jakiej formie pracownik przychód ten uzyskał, czy poprzez wypłatę, czy poprzez potrącenie, umorzenie czy nawet poprzez świadczenie niepieniężne, jeżeli może być ono traktowane jako przychód (o czym niżej jeszcze) .

Przechodząc do podniesionego w apelacji 5-krotnie sformułowanego zarzutu obrazu art. 233 §1 k.p.c. trzeba stwierdzić niezasadność tego zarzutu w zakresie istotnym istotnym dla rzysrzygnięcie. Na pytanie co jest istotne dla rozstrzygnięcia w tej sprawie trzeba jednoznacznie wskazać, iż pierwszorzędne znaczenie przesadzające o niezasadności odwołań i tym samym wniesionych apelacji było trafne przyjęcie przez ten Sąd, iż koszty zakwaterowania poniósł pracodawca (odwołująca się spółka), co jest przychodem po stronie pracownika. W tym zakresie trudno mówić o naruszeniu przez Sąd Okręgowy art. 233 §1 k.p.c. bowiem ustalenie takie poczyniono z zachowaniem rygorów art. 233 §1 k.p.c., a zatem z zachowaniem nakazu oceny materiału dowodowego w aspekcie wszechstronnego jego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r. IV CKN 1256/00 lex nr 80267 ; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2000 r. III CKN 562/98 (...); postanowienie SN dnia 23 stycznia 2002 r. II CKN 691/99 LEX nr 54339, Prok.i Pr.-wkl. (...)). Prawdą jest jedynie, iż labilne twierdzenia odwołującego w zakresie wypłaty pracownikom przedmiotowego ryczałtu na zakwaterowanie spowodowały, iż mimo trafnej konkluzji, iż spółka poniosła koszty zakwaterowania Sąd Okręgowy przyjął , iż przedmiotowy ryczałt przepisany na liście płac pracownikowi pokrywał się zawsze z kosztami faktycznego zakwaterowania tego pracownika co do końca jest trafne, a w każdym razie jest to nie do końca weryfikowalne wobec sposobu dokumentowania tych zdarzeń finansowych przez spółkę. Dobrym przykładem w tym zakresie są listy złożone jeszcze w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, które miały unaocznic faktyczny koszt poniesiony na noclegi pracownika w poszczególnych miesiącach (k. 655—664). Analiza tych list prowadzi do wniosku, iż w oparciu o nie, nie jest możliwe sensowne ustalenie kosztów poniesionych przez spółkę na noclegi poszczególnych pracowników, wynika to bowiem z różnej liczby noclegów w różnych miesiącach, różnych ich cen, uwzględnianie wszystkich nocujących pracowników, zakładania takiej samej ceny tego noclegu w każdym pokoju co nie musi być prawdę. Wspomniane listy w zakresie ustalania kosztów faktycznych danego pracownika danym miesiącu prowadzą do niedorzecznych wniosków. Przykładowo w przypadku zainteresowanego K. B. (1) (k.657) listy wykazują, iż poniesiono za niego w maju 2012 r. koszty aż 39 noclegów, podobnie w grudniu 2012r., gdzie również wykazano 39 noclegów. Także w przypadku Ł. B. za wrzesień 2012r. wykazana koszty ponad 40 noclegów (k.659). Skoro listy te przypisują pracownikom koszty noclegów w wymiarze większym niż mają poszczególne miesiące, to oczywiste jest, iż są bezużyteczne na potrzeby ustalenia realnych kosztów tych noclegów w danym mieisącu. Wynika to niewątpliwie z tego, iż spółka poprzez kierowników budów wynajmowała w dłuższym okresie czasu różne hostele na różne ilości dni miesiąca i nie dokumentowała w istocie kosztów zakwaterowania w odniesieniu do poszczególnych pracowników, a samych rozliczeń z hostelami i pracownikowi dokonywała w okresach dłuższych niż miesiąc. Nie sposób znaleźć bowiem inne racjonalne wyjaśnienie dlaczego w danym miesiącu pracownikowi przypisano 40 noclegów. Wspomniane listy mimo niewątpliwiej pracochłonności jako pociągnęło za sobą ich sporządzenie nie mają istotnej wartości dowodowej, w każdym razie nie dają szans na realne ustalenie poniesionego przez spółkę faktycznego kosztu noclegu w rozbiciu miesięcznym na poszczególnych pracowników. Uprawnione jest zatem przyjęcie , iż w świetle twierdzeń i dowodów przedstawionych dotychczas przez spółkę brak jest możliwości ustalenia kosztów zakwaterowania poszczególnych pracowników w okresach miesięcznych – co jest prostą konsekwencją braku po jej stronie dokumentacji umożliwiającej zindywidualizowanie faktycznych kosztów noclegów poszczególnych pracowników w konkretnych miesiącach. Sąd Apelacyjny w świetle zebranej już w sprawie szerokiej dokumentacji nie widział też potrzeby udzielenia spółce kolejnego terminu do złożenia dalszej bliżej nieznanej dokumentacji, która pozwoliłaby te faktyczne koszty ustalić, skoro kosztów tych w odniesieniu do pracownika i

konkretnego miesiąca w istocie nie rozliczano – jak wynika ze złożonych list. Nie sposób wreszcie nie zauważyć, iż art. 381 k.p.c. nawet w przypadku złożenia przez stronę dowodów w postępowaniu odwoławczym uprawnia sąd odwoławczy do ich pominięcia jako spóźnionych, jeżeli można je było złożyć wcześniej. Jeszcze bardziej rygorystycznie należy traktować wniosek quasi dowodowy, który zmierza jedynie do uzyskania terminu do złożenia „jakichś dalszych dowodów”. Nie bez znaczenia jest przy tym i to, że od wydania wyroku Sądu I instancji – oddalającego odwołanie, a zatem na pewno kreującego potrzebę złożenia wszystkich dowodów (art. 381 k.p.c.) upłynęło ponad pół roku, a taki okres należy uznać za wystarczający do złożenia wszystkich posiadanych dokumentów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia. W tym kontekście za niezasadny trzeba też uznać zarzut naruszenia przepisu art. 236 k.p.c. w zw. z art. 217 i art. 227 k.p.c. poprzez pominięcie wniosków dowodowych zgłoszonych przez płatnika w odwołaniach, tj. wniosku o dopuszczenie dowodu z treści opinii prywatnej sporządzonej w dniu 24 czerwca 2015r. (załączonej do odwołań) i wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości i prawa podatkowego, bez wypowiedzenia się przez Sąd Okręgowy co do zgłoszonych dowodów. W świetle braku wiarygodnych dokumentów źródłowych dających szansę dokonania realnego ustalenia kosztów noclegu poszczególnych pracowników w poszczególnych miesiącach przy nie podważeniu procesowo trafności ustaleń organu w tym zakresie nie zachodziły przesłanki z art. 278 k.p.c. do dopuszczenia bardzo kosztownego dowodu z opinii biegłego z zakresu rachunkowości. Co się natomiast tyczy złożonej opinii prywatnej, to opinia ta jest w istocie ekspertyzą prawną autorytetu prawniczego, czego sądy obu instancji nie kwestionują. Nie zachodzi jednak potrzeba dopuszczenia dowodu z tej opinii prezentującej określony pogląd prawny, celem jest jedynie rozważanie podniesionej w niej argumentacji przez Sąd, co nie pozbawia prawa Sądu do przytoczenia własnej i oparcia rozstrzygnięcia na własnej argumentacji Sądu, która przemawiała za innym poglądem.

Podzielając główne ustalenie Sądu Okręgowego, iż koszty zakwaterowania za pracownika poniosła spółka, koniecznym jest jego doprecyzowanie, iż poniesienie przedmiotowego kosztu polegało na tym, iż pracownikowi przyznawany był ryczałt na zakwaterowanie, którego to ryczałtu spółka co do zasady fizycznie (do ręki /na konto) nie wypłacała, bowiem dokonywała jego zaliczenia na poczet wyliczonych przez siebie i w sobie znany sposób kosztów noclegów przypisanych danemu pracownikowi, które w istocie trudno nawet nazwać faktycznymi kosztami, bo spółka nie przedstawiła dokumentów wiarygodnych umożliwiających stanowcze ustalenia tym zakresie. Możliwość wypłaty przedmiotowego ryczałtu tj. jego części pojawiała się wyłącznie w sytuacji, gdy ryczałt przyznany pracownikowi był wyższy, niż koszty poniesione na jego nocleg (czy raczej przypisane mu z tego tytułu), co nie było zjawiskiem częstym. Stanowisko spółki w toku całego postępowania co do wypłaty przedmiotowego ryczałtu było delikatnie rzecz nazywając niekonsekwentne. We wniesionych odwołaniach spółka twierdziła bowiem „że nie kwestionuje faktu wypłaty spornych świadczeń, albowiem wypłata taka miała miejsce” np. k.10). Na rozprawie apelacyjnej w dniu 2.11.2016r. jeden z pełnomocników Spółki (...). G. (k. 771v) twierdził, że ryczałt nie był przekazywany na konto pracownika. Jednocześnie drugi pełnomocnik (...)(k. 772 protokół skrócony i elektroniczny) na tej samej rozprawie przyznawał w istocie, że w przypadku gdy kosztu noclegu okazywały się niższe, niż przyznany pracownikowi ryczałt, to wówczas różnicę wypłacono pracownikowi. W świetle złożonych do akt opracowanych przez odwołującą spółkę rozliczeń ryczałtów wynika, iż ryczałt naliczony (przysługujący pracownikowi na pokrycie kosztów noclegów) był z reguły niższy lub równy, ryczałtowi potrącanemu (kwocie przypisanej przez spółkę danemu pracownikowi poniesionej zdaniem spółki na jego zakwaterowanie, którą odejmowaną z ryczałtu naliczonego za ten samo okres). W przypadku ubezpieczonych występujących w niniejszej sprawie porównanie tych ryczałtów wygląda następująco :

- W przypadku J. B. (k.28) pracującego w Niemczech tylko 2 miesiące w 2011 r. oba ryczałty wyniosły tyle samo 583 euro;
- w przypadku Ł. B. można przyjąć, iż również były równe i odpowiednio wynosiły 537,68 Euro i 537,92 Euro (k.354),
- w przypadku H. B. ryczałty wynosiły odpowiednio 8.179,82 Euro i 8475,68 Euro (k.212),
- w przypadku W. B. odpowiednio 4.383,44 Euro i 4431,87 Euro (k. 422),

- w przypadku K. B. (1) 5.096,14 Euro i 5.236,18 Euro (k.488)

W pozostałych przypadkach ryczałt naliczony był wyższy niż ryczałt potrącony, w znaczeniu tych pojęć nadanym przez spółkę i kształtował się odpowiednio:

- w przypadku P. B. odpowiednio ryczałt naliczony 4549,42 Euro ryczałt potrącony 4.009,89 Euro (k.153),
- w przypadku L. B. ryczałt naliczony wynosił 8216,6 Euro a określony jako potrącony 7868,54 Euro (k. 90) ;
- w przypadku Z. B. 7.969,76 Euro i 7.950, 93 Euro (k. 279).

Analizując powyższe zestawienia trzeba stwierdzić, iż w przypadku pokrywania się wysokości obu ryczałtów podstawa wymiaru w sensie przyjęcia określonej kwoty jest ustalona z pewnością przez organ rentowy prawidłowo, a zatem nawet z wolą skarżącego. Nie ma również problemu z podstawą, gdy pracodawca poniósł wyższy koszt na nocleg niż ryczałt pracownika, bowiem w postępowaniu apelacyjnym obowiązuje art. 384 k.p.c. i nie jest dopuszczalne pogorszenie sytuacji procesowej odwoławczej się spółki poprzez ewentualne ustalenie wyższej podstawy wymiaru za dany miesiąc, niż uczynił to organ rentowy.

Teoretycznie problem powstawałby jedynie w przypadku 3 pozostałych pracowników, którym przyznano większy ryczałt na noclegi, niż koszt jaki pracodawca następnie poniósł (czy raczej faktycznie przypisał im z tego tytułu jako poniesiony) za z ich noclegi w danym miesiącu. W tym zakresie jednak, jak przyznała na rozprawie apelacyjnej drugi pełnomocnik spółki (...). Z.-H. (k. 772 protokół skrócony i elektroniczny) różnice pomiędzy tymi ryczałtami wypłacono pracownikowi.

Wszystko to co wyżej wskazano prowadzi do wniosku, iż organ rentowy opierając podstawę wymiaru składek na wysokości przedmiotowego ryczałtu postąpił właściwie, ryczałt ten bowiem w istocie był świadczeniem na rzecz pracownika , przypisanym w liście płac i potrąconym w stosunku do niego (bez znaczenia z punktu niniejszego postępowania jest to czy samo potrącenie było zgodne z regulacjami Kodeksu pracy w tym zakresie w szczególności z art. 91 k.p.), a gdy okazał się wyższy niż podniesiony koszt noclegu pracownika – ten otrzymywał jego resztę. Nie bez znaczenia w zakresie przyjęcia wysokości przedmiotowego ryczałtu do podstawy składek na ubezpieczenia są jeszcze 3 okoliczności:

Po pierwsze w toku postępowania organ rentowy wielokrotnie podnosił , iż w zasadzie przyjęcie wysokości przedmiotowego ryczałtu wynikało z informacji w tym zakresie podawanych przez przedstawicieli spółki co do sposobu rozliczenia noclegów za granicą (por. akt kontroli k.31-34) ,załącznik do protokołu rozprawy apelacyjnej złożony przez organ rentowy k. 767-769) .

W konsekwencji tego, po drugie nie bez znaczenia jest, iż sporządzony protokół kontroli odzwierciedlający udzielone przez spółkę informację i przedstawioną dokumentację stanowił stosownie do art. 91 ust. 5 ustawy systemowej podstawę do wydania zaskarżonych decyzji. Jego podważanie - jako dokumentu urzędowego w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. , bowiem pochodzi on od organu państwowego państwowo (art. 66 ust. 4 ustawy systemowej) - nie może polegać na samym jego zaprzeczeniu. Nie trzeba przypominać, iż zgodnie treścią art. 244 k.p.c. w związku z art. 252 k.p.c. dokumenty urzędowe korzystają z dwóch wzruszalnych domniemań prawnych, tj. z domniemania autentyczności (iż dokument pochodzi od osoby lub organu wskazanego jako jego wystawca) oraz z domniemania zgodności z prawdą (iż zaświadcza on prawdziwy stan rzeczy). Domniemanie zgodności z prawdą z natury rzeczy występuje jedynie przy dokumentach typu sprawozdawczego, czyli dokumentach informujących, narratywnych. Jedynie bowiem w dokumentach sprawozdawczych, tj. w dokumentach zawierających oświadczenia wiedzy (np. raporty, sprawozdania, zaświadczenia, poświadczenia, protokoły, pokwitowania, decyzje administracyjne deklaratywne, notatki urzędowe) występuje kwestia, czy dokumenty te przedstawiają stan rzeczy zgodny ze stanem rzeczywistym (prawdziwym). Z tych przyczyn domniemanie zgodności treści dokumentu urzędowego z prawdą wynikające z art. 244 § 1 k.p.c. dotyczy wyłącznie dokumentów urzędowych sprawozdawczych (por. w tym zakresie wyrok SN z dnia 3 grudnia 2013 r. I UK 156/13 OSNP 2015/2/25). Do takich dokumentów z całą pewnością należy protokół kontroli sporządzony

przez inspektora kontroli Zakładu. Obalenie tych domniemań przez odwołującą się spółkę musiałyby polegać na wykazaniu, że faktycznie poniesione przez spółkę koszty na noclegi danego pracownika w danym miesiącu były inne niż przyjął organ rentowy. Zdaniem Sądu Apelacyjnego odwołująca się spółka takim ciężarowi dowodowemu dalece nie sprostała, a jak się zdaje nie było to tylko skutkiem zaniechań spółki w toku niniejszego postępowania, a efektem zaniechań w okresie ponoszenia przedmiotowych wydatków i braku ich właściwego dokumentowania w powiązaniu z kosztami noclegów konkretnego pracownika.

Po trzecie wreszcie wypada przypomnieć, iż umieszczanie przedmiotowego ryczału na zakwaterowanie listach płac powodowało, że ryczał ten stawał się częścią wynagrodzenia i co najmniej był pozostawiony do dyspozycji pracownika (jeżeli nie dochodziło do wypłaty), skoro odbierano od pracowników oświadczenia o wyrażeniu zgody na jego potrącenie. W takiej sytuacji nie ulega wątpliwości, że powinien wchodzić do podstawy wymiaru składek (por. w tym zakresie szerzej uchwała Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 10 września 2009 r. I UZP 5/09 OSNP 2010/5-6/71)

Reasumując ten wątek przyjęcie wysokości ryczału jako podstawy do ustalania wysokości należnych składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne było uzasadnione.

Przechodząc do zarzutów naruszenia prawa materialnego trzeba zauważyć, iż skarżąca spółka generalnie neguje zasadność traktowania świadczenia w postaci zakwaterowania zapewnionego przez pracodawcę jako przychodu uwzględnianego przy podstawie wymiaru składek na szeroko rozumiane ubezpieczenia społeczne. Analizując zarzuty obraży prawa materialnego należy przede wszystkim stwierdzić, że pracownik delegowany do pracy za granicą w innym Państwie członkowskim Unii Europejskiej na podstawie przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego i rozporządzenia wykonawczego do tegoż (Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji zabezpieczenia społecznego) nadal podlegający ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych nie znajduje się w podróży służbowej. Wielokrotnie wyjaśniano w orzecznictwie, iż podróż służbową wyróżnia sporadyczność i przemijający czas trwania wysłania oraz wykonywanie konkretnie określonego zadania, a przy tym istotne jest to, że pracownik ma wykonać czynności pracownicze wyznaczone do zrealizowania w poleceniu pracodawcy, które nie powinny należeć do zwykłych, umówionych czynności pracowniczych (por. w tym zakresie wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 grudnia 2009 r., II PK 138/09, Monitor Prawa Pracy 2010 nr 6, s. 312, z dnia 9 lutego 2010 r., I PK 57/09, OSNP 2011 nr 15-16, poz. 200, z dnia 3 kwietnia 2001 r., I PKN 765/00, OSNP 2003 Nr 1, poz. 17 i z dnia 22 lutego 2008 r., I PK 208/07, OSNP 2009 nr 11-12, poz. 134, uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2008 r., II PZP 11/08, OSNP 2009 nr 13-14, poz. 166, uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 1998 r., III ZP 20/97, OSNAPiUS 1998 Nr 21, poz. 619, z dnia 15 sierpnia 1980 r., I PZP 23/80, OSNCP 1981 nr 2-3, poz. 26 oraz wyroki z dnia 4 marca 2009 r., II PK 210/08, OSNP 2010 nr 19-20, poz. 233, z dnia 4 lipca 1978 r., I PR 45/78, OSNCP 1979 Nr 1, poz. 16 z glosą A. Kijowskiego, Nowe Prawo 1979 nr 11, s. 162, z dnia 16 września 2009 r., I UK 105/09, OSNP 2011 nr 9-10, poz. 131 oraz z dnia 20 lutego 2007 r., II PK 165/06, OSNP 2008 nr 7-8, poz. 97). Powyższy szeroki i jednolity dorobek orzecznictwa w zakresie tego czym jest podróż służbowa zwalnia Sąd Apelacyjny z dalszych wywodów, dlaczego pracy ubezpieczonych delegowanych do Niemiec nie można było uznać za podróż służbową.

Nie można podzielić stanowiska spółki, iż wydatki na zagwarantowanie pracownika za granicą są świadczeniem (przychodem), które nie wchodzi do podstawy wymiaru składek. Argumentem w tym zakresie przytaczanym, jest nurt orzecznictwa sądów administracyjnych (por. orzeczenia powołane przez skarżącego w piśmie procesowym z dnia 27.10.2016r.), tyle tylko, iż Sądy te nie orzekają w sprawach o wysokość podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne a w sprawach podatkowych, co nie jest bez znaczenia. Oczywiście byłoby dobrze gdyby orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego konweniowało z orzecznictwem sądów administracyjnych ale nie jest to cel sam w sobie. Inne są wreszcie cele regulacji podatkowych chroniących przede wszystkim interes Państwa, a inne są cele regulacji w zakresie prawa ubezpieczeń społecznych stanowiących odrębną i specyficzną gałąź prawa, której celem jest przede wszystkim ochrona osób ubezpieczonych z punktu widzenia ich późniejszego prawa do świadczeń - niekiedy wbrew ich woli. Ujmując rzecz nieco lapidarnie „każdy” pracujący (a jego pracodawca tym bardziej) nie

chce płacić składek na ubezpieczenia społeczne, a walor płaconych składek nabiera znaczenia w chwili ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego i powstania potrzeby korzystania z świadczeń z ubezpieczeń społecznych. Kończąc wywód w tym zakresie trzeba stwierdzić, iż gdyby Sąd Apelacyjny miał problem z wspomnianą wyżej rozbieżnością orzecznictwa to skorzystałby z drogi pytania prawnego (art. 390 k.p.c.). Sąd Apelacyjny w pełni podziela dominujące orzecznictwo Sądu Najwyższego, które przyjmuje, że wartość nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo nieodpłatnych uzyskiwanych przez pracownika, w tym koszt pracodawcy zakwaterowania pracownika za granicą stanowiący świadczenie w naturze, który ma określoną wartość pieniężną jest przychodem danego pracownika ze stosunku pracy uwzględnianym w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (por. wyroki SN: z dnia 12 września 2012 r., II UK 45/12, OSNP 2013 nr 15-16, poz. 189 , z dnia 18 kwietnia 2013 r., II UK 258/12, LEX nr 1315628; wyrok z dnia 3 grudnia 2013r. I UK 156/13; wyrok z dnia 23 kwietnia 2012 r., sygn. akt I UK 600/12 ,OSNP 2014 nr 2, poz. 28; z dnia 19 listopada 2012 r., sygn. akt II UK 96/12 ,LEX nr 1258357; oraz uchwała SN III UZP 14/15 z 10 grudnia 2015 r.). Powyższy pogląd ma swoje uzasadnienie w literalnej wykładni przepisów ustawy systemowej w powiązaniu z przepisami ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Zgodnie bowiem art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 tj. także stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Wedle tegoż art. 4 pkt 9 powyżej ustawy, „przychód” - to przychody w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu zatrudnienia między innymi w ramach stosunku pracy. Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych przychodem ze stosunku pracy są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężną świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych. W świetle art. 11 ust. 1 tej ustawy warunkiem uznania tych świadczeń za przychód pracownika jest ich otrzymanie od pracodawcy. W świetle art. 21 ust. 1 ustawy natomiast zawierającego zwolnienia od podatku dochodowego o charakterze przedmiotowym, wynika, że ustawodawca nie wyłączył wymienionych w nim świadczeń z zakresu pojęciowego „przychód”, a jedynie „zwalnia” je od podatku dochodowego. Są one zatem nadal przychodem podlegającym oskładkowaniu , nie stanowią jedynie podstawy opodatkowania (nie wchodzi w skład kwoty podlegającej opodatkowaniu).

Przypomnieć wypada, iż podstawy wymiaru składek nie stanowią przychody, które – na podstawie upoważnienia z art. 21 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – określone zostały w wydanym rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 2004 r. Nr 14, poz. 124) . W § 2 ust. 1 pkt 15 tegoż rozporządzenia wyłączono z podstawy wymiaru składek przychody w postaci diet i innych należności z tytułu podróży służbowej pracownika - do wysokości określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej, z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju. W § 2 ust. 1 pkt 16 zwolniono z kolei z podstawy część wynagrodzenia pracowników zatrudnionych za granicą u polskich pracodawców w wysokości równowartości diety przysługującej z tytułu podróży służbowych poza granicami kraju, za każdy dzień pobytu, określonej w przepisach w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, z tym zastrzeżeniem, że tak ustalony miesięczny przychód tych osób stanowiący podstawę wymiaru składek nie może być niższy od kwoty przeciętnego wynagrodzenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. W świetle powyższych regulacji uprawnionym jest pominięcie przy ustaleniu podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne równowartości diet, ale nie się już wyprowadzić takiego zwolnienia co do ryczałtów za noclegi (por. wyrok SN z 30 października 2013 r. II UK 112/13). W przypadku ubezpieczonych nie było wątpliwości, iż spółka skorzystała ze zwolnienia przewidzianego w § 2 ust. 1 pkt 16 rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

Resumując powyższe rozważania zdaniem Sądu Apelacyjnego powyższy wywód prowadzi do wniosku, iż odwołująca się spółka z tytułu przedmiotowych ryczałtów na zakwaterowanie zobowiązana jest do odprowadzenia składek od podstaw wymiaru ustalonych przez organ rentowy:

- na ubezpieczenie społeczne emerytalno-rentowe zgodnie z art. 18 ust.1. ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009, Nr 205, poz. 1585 z zm.) w zw. art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U z 2010 r. Nr 51 , poz. 307 z zm.)

- składek na ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe pracowników, zgodnie art. 20 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych

- składek na ubezpieczenie zdrowotne pracowników, bowiem w świetle art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1 a) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164 poz. 1027 z zm.) do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się przepisy dotyczące pracowników określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. oddalił apelację.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na zasadzie art. 102 k.p.c. zasądzając kwotę 540 zł w miejsce kwot liczonych w każdej sprawie z 8 połączonych spraw liczonych od wartości przedmiotu sporu (wartości należnych składek) ustalonych w każdej z połączonych spraw (por. w tym zakresie uchwała 7 sędziów SN III UZP 2/16 20 lipca 2016 r.). Zasądzona kwota obejmuje wysokość 2-krotnej najniższej stawki w postępowaniu uwzględniając udział w rozprawie apelacyjnej 2 pełnomocników organu rentowego. Wprawdzie zasadą w procesie cywilnym jest, że strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (art. 98 § 1 k.p.c.), to w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej część kosztów procesu albo nie obciążać jej w ogóle kosztami (art. 102 k.p.c.). Przepis art. 102 k.p.c. jako szczególny nie podlega wykładni rozszerzającej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 września 2010 r. II CZ 76/10) . W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się stosowanie art. 102 k.p.c. w sytuacji , gdy strona przegrywająca znajduje się w wyjątkowo ciężkiej sytuacji majątkowej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia, natomiast strona przegrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu (wyrok SN z dnia 17 listopada 1972 r., I PR 423/72, OSNCP 1973, nr 7-8, poz. 138), gdy dochodzone roszczenie wynika z niejasno sformułowanych przepisów (wyrok SN z dnia 6 grudnia 1973 r., I PR 456/73, OSNCP 1974, nr 9, poz. 154), gdy sprawa ma wątpliwy i dyskusyjny charakter (postanowienie SN z dnia z 27 kwietnia 1971 r., I PZ 17/71, OSNCP 1971, nr 12, poz. 222). W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje trafne stanowisko, że kwestia zastosowania art. 102 k.p.c. pozostawiona jest orzekającemu sądowi z odwołaniem się do jego kompetencji, bezstronności, doświadczenia i poczucia sprawiedliwości. Ocena w tym zakresie ma charakter dyskrecjonalny, oparty na swobodnym uznaniu, kształtowanym własnym przekonaniem oraz oceną okoliczności (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2012 r., III CZ 10/12, OSNC 2012, z. 718, poz. 98). W niniejszej sprawie na etapie postępowania apelacyjnego nakład pracy pełnomocników strony wygrywającej nie był istotny w związku z faktem połączenia spraw w przez Sądu Okręgowy i osądzenia ich w postępowaniu apelacyjnym pod jednym numerem na pierwszym terminie rozprawy. Zasądzając tylko część należnych kosztów procesu (odpowiadającej najniższej stawce w postępowaniu apelacyjnym) Sąd Apelacyjny wziął pod uwagę fakt, że w związku z oddaleniem apelacji odwołującego powstanie też konieczność uiszczania składek objętych niniejszym postępowaniem.